

zavod za javno zdravstvo
međimurske županije

Županijsko povjerenstvo za
ravnopravnost spolova

1.12. SVJETSKI DAN BORBE PROTIV AIDS-a

AIDS/SIDA

(engl. *Acquired Immunodeficiency Syndrome*, franc. *Syndrome d'immunodéficience acquise*) = **sindrom stečenog nedostatka imunosti** = uznapredovala, kasna faza zaraze virusom HIV-a koja se odlikuje nizom simptoma i stanja zbog nastalih oštećenja i slabljenja obrambenih snaga organizma.

HIV

(engl. *Human Immunodeficiency Virus*) = virus koji napada i razara bijele krvne stanice, ponajviše CD4 T limfocite koji su ključni u obrani organizma od infekcija i pojedinih tumora. Virusi su mikroorganizmi koji napadaju, žive i umnožavaju se samo u živim stanicama! **Virus** je prisutan u svim tjelesnim tekućinama - krvi, sjemenjnoj tekućini/spermi, iscjetku iz rodnice i ostalim tjelesnim izlučevinama ako sadrže primjese krvi.

HIV je zarazan!

Sa zaražene na nezaraženu osobu može se prenijeti u bilo kojoj fazi bolesti!
Infekcija HIV-om rezultira slabljenjem obrambenih snaga čovjeka!

HIV izravno oštećuje stanice živčanog sustava!

AIDS je kasni stadij HIV infekcije, no - oba pojma označavaju istu bolest.

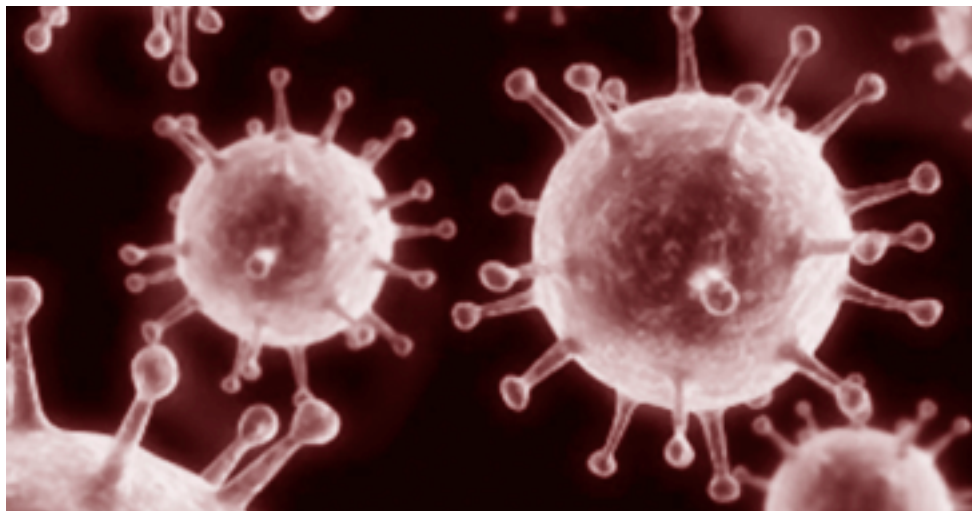
Traje doživotno!

TRI GLAVNA PUTA PRIJENOSA:

Prvi - spolni odnos

Drugi - izravan unos krvi zaražene osobe u organizam nezaražene osobe

Treći - sa zaražene majke na dijete tijekom trudnoće, poroda ili dojenja

MOŽDA VAS ZANIMA

- Bolest je prvi puta zabilježena u SAD-u 1981. godine među homoseksualcima.
- Do današnjeg dana procjenjuje se da je u svijetu 40 milijuna ljudi zaraženo HIV-om i da će tijekom godine od AIDS-a umrijeti preko 3 milijuna ljudi.
- Do kraja 2007. u Hrvatskoj je registrirano 663 HIV pozitivnih osoba, od čega 270 oboljelih od AIDS-a. Umrla je 141 osoba. Na milijun stanovnika u RH dolaze 4 oboljela.

Grupe povećanog rizika su:

- homo/biseksualni muškarci (40%)
- heteroseksualni prijenos - registrira se kod muškaraca koji imaju česte kontakte sa ženama izvan zemlje - postotak promiskuitetnih osoba među oboljelima je 26%
- partneri HIV pozitivnih osoba su pretežno supruge, stalni partneri
- od HIV+ majki troje od ukupno 10 inficirane djece je razvilo AIDS
- ovisnici od opojnih droga čine 8% od ukupnog broja AIDS bolesnika

FAZE BOLESTI

FAZA I:

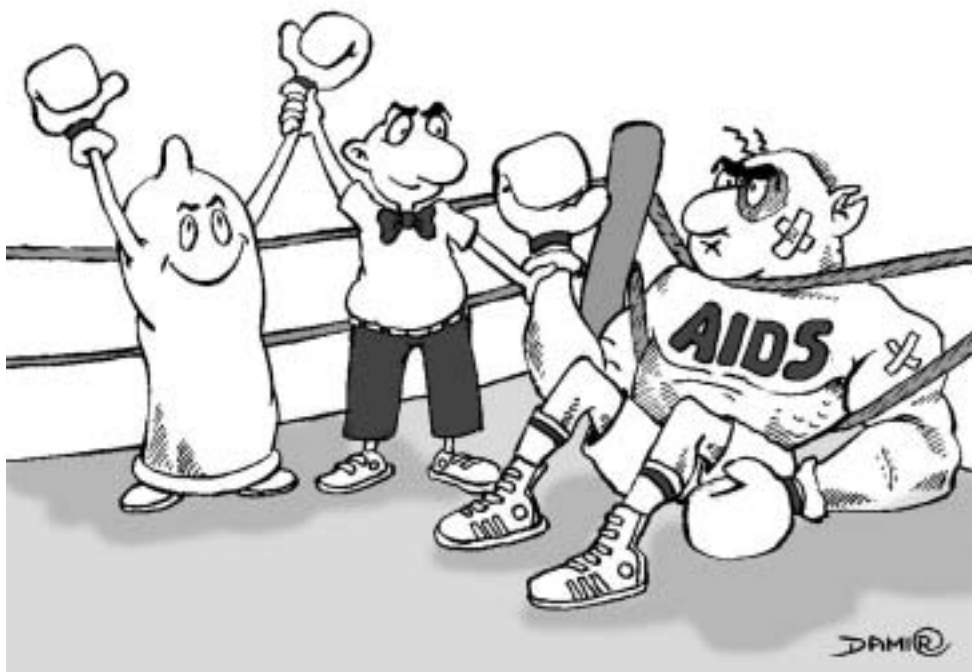
nakon 3-4 tjedna od ulaska virusa u krv javlja se **akutna HIV infekcija** (bolest slična gripi - povišena temperatura, povećanje limfnih čvorova, grlobolja, osip, bolovi u mišićima i zglobovima).

FAZA II:

dugo razdoblje bez znakova bolesti - **asimptomatska faza** - koja može trajati 10 i više godina. U toj fazi bolesti, virus se razmnožava i uništava stanice obrambenog sustava.

FAZA III:

na kraju bolest progredira u AIDS. Čovjek se svakodnevno suočava s različitim mikroorganizmima ali ih uspješno savladava uz pomoć obrambenog sustava. Kod AIDS-a, uslijed oslabljenog obrambenog sustava, javljaju se upalne bolesti od kojih bolesnik na koncu i umire.

- HIV se prenosi nezaštićenim spolnim seksualnim kontaktom (analnim, vaginalnim ili oralnim) sa zaraženom osobom!
- Rizik zaražavanja pri nezaštićenom vaginalnom spolnom odnosu sa zaraženom osobom procijenjen je na 0,1 - 0,3%.
- Smatra se da muškarac lakše zarazi ženu.
- Tijekom godinu dana zajedničkog života sa partnerom koji je HIV pozitivan, muškarac prenosi virus na ženu u 15 - 20% slučajeva, a žena na muškarca 1 - 12% slučajeva.
- U slučaju da jedan od partnera ima spolnu bolest koja oštećuje sluznicu spolnih organa, rizik prijenosa je daleko veći.
- Rizik je veći tijekom menstruacije, a u adolescenata tijekom snošaja - zbog ranjivije sluznice.
- Bolest se prenosi pri korištenju zajedničkog pribora za intravensko uzimanje opojnih droga (razmjenom igala, šprica).
- Bolest se, iako daleko rjeđe, prenosi i putem piercinga ili tetoviranja (igla/pištoljima za bušenje ušiju).
- Sustavnim nadzorom nad dobrovoljnim davateljima krvi, mogućnost prijenosa krvnim pripravcima svedena je na minimum.
- Virus se može prenijeti i na nerođeno dijete tijekom trudnoće te tijekom poroda ili dojenja.
- Zaražena majka u tijeku trudnoće i porođaja zarazi dijete u 13 - 40% slučajeva.

HIV se ne prenosi uobičajenim socijalnim kontaktima!

- ne prenosi se rukovanjem, grljenjem, dodirima
- ne prenosi se zrakom, kašljanjem, kihanjem, boravkom u istoj prostoriji
- ne prenosi se putem hrane
- ne prenosi se predmetima (pribor za jelo, ručnici, posteljina, zahodske školjke, telefonska slušalica, ručke kvake, novac,...)
- ne prenosi se vodom (bazeni, kupke)
- ne prenosi se insektima (komarac, krpelji, uši glave).

Testiranje na HIV zarazu?

Ako sumnjate na mogućnost zaraze HIV-om,
obratite se svom liječniku ili u Djelatnost za epidemiologiju
Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije.

Ako se želite anonimno, besplatno testirati, obratite se u Centar za
HIV savjetovanje i testiranje (adrese najbližih Centara na www.zdravlje.hr).

Budite temeljiti - zaštitite se od infekcije!

HIV je poput drugih virusa sa lipidnom ovojnicom dobro osjetljiv prema otapalima za lipide, deterdžentima, kiselinama (pH1) i lužinama (pH13). Osušeni virus gubi svoju aktivnost na sobnoj temperaturi za 6 dana, a na temperaturi od 56°C u tekućinama inaktivira se za 15 min.

Virus se odmah inaktivira ako se tretira sa nerazrijeđenim kućnim izbjeljivačem. Svi dosad raspoloživi podaci pokazuju da se virus prenosi samo kada krvlju ili drugim tjelesnim tekućinama (sjemenom ili vaginalnom) uđe u krv, tkivo ili izravni kontakt s

oštećenom kožom ili sluznicama neinficirane osobe!

Zato - inficirane osobe ne treba izolirati osim ako postoje popratne prenosive infekcije. Nakon kontakta s inficiranimima treba koristiti uobičajne higijenske mjere.

Pranje ruku tekućom toplom vodom i sapunom najmanje 10 sekundi najvažnija je mjera zaštite od svih infekcija uopće.

Zajednički predmeti peru se isto vodom i sapunicom, ali ako su došli u kontakt sa inficiranimom krvi ili tjelesnim tekućinama treba ih nakon pranja dezinficirati.

Liječenje

Danas postoje djelotvorne kombinacije lijekova koje djeluju na razne faze umnožavanja virusa i ako se redovito uzimaju smanjuju količinu virusa u tijelu.

Tako se danas pretpostavlja da je s HIV-om moguće doživjeti gotovu normalnu starost.

Rano otkrivanje HIV zaraze omogućuje uspješnije liječenje bolesti i sprečava nehотиčno širenje zaraze na druge osobe!

SAVJETOVALIŠTE ZA REPRODUKTIVNO ZDRAVLJE MLADIH

GDJE? U ambulantama Školske medicine
Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije

TKO? **Specijalisti školske medicine:**
mr.sc. Narcisa Slugan, dr.med., mob. **098 296 521**
Diana Uvodić Đurić, dr.med., mob. **098 206 523**
Zrinka Zvornik Legen, dr.med., mob. **098 206 524**

KADA? Dr. Slugan srijedom **od 9 - 11 sati**
Dr. Uvodić Đurić srijedom **od 15 - 17 sati**
Dr. Zvornik Legen srijedom **od 17 - 19 sati**
i u drugim terminima prema prethodnom dogovoru

Za Savjetovalište vam ne treba uputnica niti se posjete naplaćuju.

Podatke ustupile

Biserka Poje Jelenić, *dr. med., spec. med. mikrobiologije i parazitologije*

Zrinka Zvornik Legen, *dr. med., spec. školske medicine*

Lidija Vrbanec Megla, *dr. med., spec. epidemiolog*

Marina Payerl-Pal, *dr. med., spec. med. mikrobiologije i parazitologije*

Karikature izradio

Damir Novak

Nakladnici:

zavod za javno zdravstvo
međimurske županije

Županijsko povjerenstvo za
ravnopravnost spolova

